

JAK ZMAPOVAT KOMUNITU/LOKALITU

CENTRUM METODICKÉ PODPORY PRO KOMUNITNÍ PRÁCI V MSK

Abychom mohli porozumět komunitě a jejím potřebám, je nejprve nutné provést její zmapování. Prozkoumáme kontext komunity, na který můžeme nahlížet prostřednictvím tří rovin (Gojová et al., 2018):

- 1) Mikrokontext:** Zahrnuje životní podmínky, které ovlivňují životy lidí v komunitě.
- 2) Mezokontext:** Představuje lokalitu, ve které se komunita vyskytuje.
- 3) Makrokontext:** Obsahuje lokální politiku a celkový charakter obce a regionu, ve kterém se komunita nachází.

V rámci těchto rovin se můžeme zaměřit na řadu aspektů, které znázorňuje Obrázek 1.

Při mapování komunity/lokality nám nejde o sbírání odosobněných informací. Komunitní pracovník se pomocí mapování přibližuje lidem v komunitě a buduje s nimi vzájemnou důvěru. To mu umožňuje poznávat, jaké jsou vztahy mezi lidmi v komunitě a mezi komunitou a dalšími aktéry, kdo má v komunitě vliv, kdo je jejím přirozeným vůdcem, jaké jsou silné stránky a zdroje komunity nebo jaký je životní styl jejích členů.

JAKÉ MŮŽEME VYUŽÍT ZDROJE INFORMACÍ?

Ke zmapování komunity/lokality je možné využít celou řadu zdrojů. To, který zvolíme se odvíjí od charakteru informací, které chceme získat. Patří mezi ně zejména:

obyvatelé komunity/lokality
obyvatelé sousedství
neformální spolky působící v komunitě/lokality
formální spolky a organizace působící v komunitě/lokality

odborné knihy/články/výzkumy
médi (internet, tisk, televize, rádio)
vyhlášky, nařízení
strategické dokumenty a analýzy města
strategie sociálního začleňování

místní škola
místní fara
místní firmy/podnikatelé
místní obchody/restaurace/bary
majitelé bytových prostor/pozemků

Městský úřad (starosta, jednotlivé odbory)
místní Městská policie
asistenti prevence kriminality
multidisciplinární tým
místní Úřad práce

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Moravskoslezský kraj

JAKÉ MŮŽEME VYUŽÍT METODY ZÍSKÁVÁNÍ INFORMACÍ?

K získávání informací o komunitě/lokality je možné využít zejména tři základní techniky. V praxi by mělo docházet k jejich kombinaci.

Základem je **osobní rozhovor**. Pro jeho hladký průběh je dobré připravit si několik rámcových otázek, které nás o komunitě/lokality zajímají. Ty můžeme v průběhu rozhovoru dále rozvíjet. Rozhovor můžeme vést s náhodně oslovenými lidmi v lokalitě nebo si domluvit schůzku s konkrétní osobou. Dobrou příležitostí k rozhovoru poskytují i různé tradiční lokální akce (sportovní, hudební, kulturní ...). Vhodnou variantou může být i připravit si dotazník, který budeme s lidmi vyplňovat.

Další technikou je pozorování. Pravidelnými návštěvami komunity lze získat cenné informace o jejím životním stylu. Vhodným místem pro pozorování může být lavička nacházející se na frekventovaném místě lokality nebo místa, kde se lidé přirozeně setkávají a komunikují mezi sebou. Tato místa je dobré si zaznamenávat do sociálních map.

Třetí možností je **analýza dokumentů**. Umožní nám zejména prozkoumat historický kontext, poznat případné budoucí plány obce s lokalitou nebo si udělat představu, jak je komunita/lokality vnímána širší veřejností. Jako zdroj informací můžeme doporučit například vzniklé situační analýzy, strategické plány obce či již proběhlá výzkumná šetření a analýzy o lokalitě či komunitě.

JAKÉ MOHOU BÝT VÝSTUPY MAPOVÁNÍ KOMUNITY/LOKALITY?

Výstupem mapování je **vstupní analýza**, která by měla popisovat všechny tři roviny kontextu komunity/lokality. Popisný text je možné podpořit fotografiemi a mapou lokality. Vhodným vizuálním nástrojem jsou i sociální a myšlenkové mapy. Statistická data lze zpracovat pomocí přehledných tabulek a grafů.

Závěrečná doporučení

- Neomezujte se při mapování pouze na místní komunitu, sousedství nebo organizaci, která usiluje o změnu. Zaměřte se i na širší okolí.
- Zkoumejte zdroje ze sociálního okolí – na koho je možno se obrátit, když je třeba něco řešit, s kým se spojit, abyste mohli něco prosadit.
- Berte v úvahu politické souvislosti. Bez ohledu na to, jaké identifikujete příležitosti ke změně, komunita funguje v politickém prostředí, které nelze ignorovat.
- Neopomíjejte organizace a služby, které již s komunitou spolupracují či intervnují, jejich spolupráce je často klíčová. Informujte je nejen o svých cílech, ale také krocích.
- Zaměřte se nejen na identifikaci aktuálního stavu, ale také na identifikaci významných historických a kontextuálních informací.
- Mapujte komunitu osobně. Osobní kontakt je klíčem k navázání vztahu s lidmi a získání jejich důvěry.

Použité zdroje

GOJOVÁ, A., GOJOVÁ, V., BURDA, M., STANKOVÁ Z., RECMANOVÁ, A. 2019. Participace jako faktor ovlivňující výkon komunitní práce v sociálně vyloučených lokalitách. *Sociální práce / Sociálna práca*, 19(5), 49–69.

GOJOVÁ, A., GOJOVÁ, V., BURDA, M., GRUNDĚLOVÁ, B., STANKOVÁ, Z., GLUMBÍKOVÁ, K., VÁVROVÁ, S., ŠTĚPNIČKA, M. 2018. *Identifikace a analýza faktorů přispívajících k účinnosti a efektivnosti komunitní práce*. Ostrava: Ostravská univerzita. Výzkumná zpráva.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Moravskoslezský kraj

Tento text vznikl v rámci projektu: „Podpora komunitní práce v MSK II“, reg. číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_007/0010387, je spolufinancován z prostředků ESF v rámci Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu.

JAK ZMAPOVAT KOMUNITU/LOKALITU

Zuzana Stanková, Hana Žurovcová, Barbora Gřundělová, Adéla Recmanová

Vydal: **Moravskoslezský kraj**
28. října 117
702 18 OSTRAVA

Vydání: první
Rok vydání: 2020

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Moravskoslezský
kraj